

φιλοκαλικά σταχυολογήματα

29

2020.6

...διαβάζω...ακούω...καταγράφω

"ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν τὰ ἐκ φιλομαθείας συνενεγκεῖν εὐρήματα" (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας)

ἡ Θεία Πρόνοια

Ἄσπιτόν, μή κυριευθεῖτε ποτέ ἀπό τόν ἀνήσυχη μέριμνα καί μή λέγετε συνεχῶς, τί θά φῶμε ἢ τί θά φορέσουμε. Διότι, οἱ εἰδωλολάτρες ἐπιζητοῦν ἀποκλειστικά καί μόνο αὐτά τὰ φθαρτά ἀγαθά. Ἔσεῖς ὅμως μή κυριεύεσθε ἀπό τέτοιες μέριμνες, διότι ὁ Πατήρ σας ὁ οὐράνιος γνωρίζει ὅτι ἔχετε ἀνάγκη ἀπό ὅλα αὐτά, καί σάν πανάγαθος πού εἶναι, θά σᾶς τά δώσει. Ζητεῖτε δέ κατὰ πρῶτον καί κύριο λόγο τήν βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀρετή πού θέλει ἀπό σᾶς ὁ Θεός, καί ὅλα αὐτά τὰ ἐπίγεια ἀγαθά θά σᾶς δοθοῦν μαζί μέ τὰ ἀνεκτίμητα ἀγαθά τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν».¹

Τό εὐαγγελικό αὐτό ἀπόσπασμα μᾶς προτρέπει νά ἐμπιστευθοῦμε ὅλη μας τή ζωή στόν Θεό εἴτε αὐτό σχετίζεται μέ τή μέριμνά μας γιά τὰ κοσμικά πράγματα εἴτε πρόκειται γιά τήν πνευματική μας καλλιέργεια· τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας. Ἔτσι, μέ ἔμμεσο τρόπο, γίνεται λόγος γιά τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ σέ ἐμᾶς. Ἐνα πράγμα ζητάει ἀπό ἐμᾶς, νά ἔχουμε σάν πρῶτο μέλημα στήν καρδιά μας τήν εἴσοδό μας στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐάν πραγματικά βρίσκεται αὐτό τό θέλημα μέσα μας, ἀκόμα κι ἂν πολλές φορές εἴμαστε ράθυμοι καί δέν πράττουμε τὰ ἀρμόδια, ἡ παιδαγωγική πρόνοια τοῦ Θεοῦ θά μᾶς δείξει τόν δρόμο.

¹ Ματθ. 6:31-33.

Νά λοιπόν τί διηγείται ὁ μεγαλόσχημος μοναχός Ἀγάπιος ὁ Τυφλός (1838-1905)², ὁ ὁποῖος ἀσκήτευσε στή μονή Βαλαάμ:

«Πήγα στό μοναστήρι σέ ἡλικία 22 ἐτῶν, ὄχι ἀπό κάποιο πνευματικό ζήλο γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μου ἀλλά λόγω τῆς δύσκολης κατάστασης πού μου δημιούργησε ἡ πάθηση τῶν ματιῶν μου καί ἡ διχόνοια μέ τόν ἀδελφό μου. Ἄν δέν ὑπῆρχαν αὐτές οἱ αἰτίες, δέν θά περνοῦσε ποτέ ἀπό τό μυαλό μου ἡ ἰδέα νά πάω στό μοναστήρι. Καταλαβαίνω τώρα καλά τί ἐννοεῖ ὁ Ἅγιος πατήρ³ γράφοντας, πώς μερικοί σώζονται μέ τό νοῦ τους, ἄλλοι μέ τήν πρακτική ζωή καί ἄλλους πάλι τούς σώζει ἡ θεία πρόνοια. Τοῦτο τό τελευταῖο ἀρμόζει στήν δική μου περίπτωση».⁴

Φαίνεται, λοιπόν, πώς ἐνῶ ἦταν κλειστά τά μάτια τοῦ σώματός του, τά μάτια τῆς ψυχῆς του ἦταν ξάγρυπνα καί εἶδε τί οἰκονόμησε ὁ Θεός ὡς τόν καλύτερο τρόπο γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς του.⁵

«Ἄν ἐμπιστευόμαστε μ' ὅλη μας τήν καρδιά καί κάνουμε ὑπακοή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, τότε ὅλα τά πράγματα θά εἶναι καλά, ἀκόμα κι ἐκεῖνα πού φαίνονται δυσάρεστα θά τά δεχόμαστε μέ καλή προαίρεση. Ὅ,τι συμβαίνει γύρω μας μπορεῖ νά μᾶς ὀδηγήσει στήν ψυχική μας σωτηρία. Ἐδῶ ἀποκαλύπτεται μεγάλη καί βαθιά σοφία. "Τοῖς ἀγαπῶσι τόν Θεόν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν" (Ρωμ. 8:28)».⁶

Αὐτό πού σέ ἐμᾶς μπορεῖ νά μοιάζει κάτι τό ἄσχημο ἢ μειονεκτικό, ὅπως ἡ ἀντιπάθεια ἢ οἱ κακές σχέσεις μέ κάποιον ἢ ἓνα σωματικό ἐλάττωμα, ὅταν δέν βρίσκονται αὐτά στό κέντρο τῆς προσοχῆς μας, ἀλλά ὁ Θεός καί ἡ σωτηρία μας, τότε ὁ Θεός θά τά

² Ὁ Γέρον Ἀγάπιος ὁ Τυφλός (ὁ δάσκαλος τῆς νοεράς προσευχῆς), Ἅγιον Ὄρος, 2006.

³ Πρβλ. Ἀββᾶ **Κασσιανοῦ**, *Συνομιλίες μέ τούς Πατέρες τῆς ἐρήμου*, Α' 2004, 94: «**Υπάρχουν τρία εἶδη μοναχικῆς κλήσης... Ἡ πρώτη γίνεται ἀπό τόν Θεό, ἡ δεύτερη προέρχεται ἀπό ἀνθρώπινο παράγοντα καί ἡ τρίτη εἶναι γέννημα τῆς ἀνάγκης**».

⁴ Πατερικό τῆς μονῆς Βαλαάμ, Ἅγιον Ὄρος 2008, σ. 198.

⁵ **Κλίμαξ Ἰωάννου Σιναΐτου**, 1:31-33. «**Ἄς μὴν ἀποστρεφόμεστε οὔτε νά κατακρίνουμε τίς περιστατικές ἀποταγές... Εἶδα σπόρο πού ἔπεσε τυχαία στό ἔδαφος καί ὅμως ἔκανε ἐξαιρετικό καί πολύ καρπό... Εἶδα ἄνθρωπο (πού εἶχε κάποια βλάβη στήν ὄρασή του) νά μπαίνει στό ἰατρεῖο γιά κάποια ἄλλη ἀνάγκη... Ἔτσι μερικά ἀκούσια καί τυχαία περιστατικά πού συνέβησαν σέ μερικούς εἶχαν ἀποτελέσματα βεβαιότερα καί οὐσιαστικότερα ἀπό ὅ,τι μερικά ἐκούσια**».

⁶ Στάρετς Νίκων, εἰς *Μικρὴ Ρωσικὴ Κλίμακα* (μετ. Π.Μπ.), Ἀθήνα 2008, 20.

μεταστρέψει πρὸς τὸ συμφέρον μας. Ὅπως φανερώνει καὶ ἡ συνέχεια τῆς ἱστορίας τοῦ μοναχοῦ Ἀγάπιου:

«Ἀλλὰ λόγω τῆς ἀσθενικῆς κατάστασής του δὲν μπόρεσε νὰ παραμείνει στὸ μοναστήρι γιὰ πολὺ... Ἡ παραμονή του στὸ μοναστήρι εἰρήνευσε τὸ ἐσωτερικὸ του καὶ τὸ γέμισε μὲ ἀγάπη. Μόλις ἔφτασε στὸ σπίτι, συγχωρέθηκε μὲ τὸν ἀδελφὸ του... Ἀλλὰ τὸ Βαλαάμ γυρνοῦσε ὄλο καὶ πιὸ συχνὰ στὸ νοῦ τοῦ Ἀλέξανδρου (τὸ κοσμικὸ του ὄνομα). Σύν τῷ χρόνῳ ὠρίμαζε μέσα του ἡ ἀπόφαση νὰ ἐπιστρέψει στὸ μοναστήρι καὶ νὰ παραμείνει ἐκεῖ γιὰ πάντα. Ὅμως ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας του ἦταν ἓνα ἐμπόδιο. Τὸ μοναστήρι δεχόταν μόνο τέτοιους ἀνθρώπους πού ἦταν ἱκανοὶ νὰ ἐργάζονται γιὰ τὴ συντήρησή τους καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς Μονῆς... Τελικὰ ὁ ἀδελφὸς του ὑποσχέθηκε νὰ δώσει στὸ μοναστήρι ἓνα ποσό ὡς ἀντιστάθμισμα γιὰ τὴν μειωμένη ἀπόδοση».⁷

Ἐκδότης: Ἀρχιεπίσκοπος Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν &
πάσης Ἑλλάδος Μακάριος
Ἐπικοινωνία: archbishopmakarios@gmail.com

⁷ Πατερικὸ τῆς μονῆς Βαλαάμ, ὄπ.παρ. 198-199.